សមាគមស៊ីកាដា
cicada ASSOCIATION

ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ និងច្នៃប្រតិដ្ឋ ក្រៅប្រព័ន្ធនៅកម្ពុជា៖

ការកំណត់ធនធានមនុស្ស និងស្ថានភាព សេដ្ឋកិច្ចសង្គម

ក្រុមការងារស្រាវជ្រាវ៖ បណ្ឌិត យង់ សុភា, សាយ តុលា, ម៉េត មន្ទារី

គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

របាយការណ៍នេះមានបំណងឈ្វេងយល់អំពីទិដ្ឋភាពនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌និងច្នៃប្រតិដ្ឋក្រៅប្រព័ន្ធនៅកម្ពុជា ដោយសិក្សាអំពីស្ថានភាពប្រជាសាស្ត្រ ជំនាញ និងការអប់រំ លក្ខខណ្ឌការងាររបៀបរបប់នៃការរស់នៅព្រមទាំងអាជីពនិងភាពប្រឈមរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យ វប្បធម៌ក្រៅប្រព័ន្ធ ដែលបានកំណត់ថាជាអ្នកធ្វើការឯករាជ្យ បុគ្គលស្វ័យនិយោជន៍ (អ្នកធ្វើការឯករាជ្យ) អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត អ្នកធ្វើការមិនពេញម៉ោង ម្ចាស់សហគ្រាសក្រៅផ្លូវការ និងអ្នករកស៊ីលក្ខណៈគ្រួសារ។

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវបានធ្វើឡើងតាមវិធីពីររបៀប ដោយការបញ្ជូនកម្រងសំណួរក្នុងទម្រង់អនឡាញ និងដោយការសម្ភាសដោយផ្ទាល់ជាមួយសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ចំនួន៤១៤នាក់ដែលមកពីតំបន់ផ្សេងៗគ្នាក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងបានសម្ភាសលម្អិតបន្ថែម ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗចំនួន ៧ នាក់ដែលបានចូលរួមនៅក្នុងការស្ទង់មតិនេះ ដើម្បីយល់កាន់តែស៊ីជម្រៅអំពីក្តីបារម្ភ កត្តាប្រឈម និងការរំពឹងទុករបស់ពួកគាត់។

គម្រោងស្រាវជ្រាវនេះទទួលបានការឧបត្ថម្ភមូលនិធិពី មូលនិធិអន្តរជាតិដើម្បីភាពផ្សេងៗគ្នានៃវប្បធម៌ ឬហៅកាត់ថា "IFCD" របស់អង្គការយូណេស្កូ។

តើពួកគាត់ជានរណា?

ពីរភាគបីនៃចំនួនសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ក្រៅប្រព័ន្ធដែលចូលរួមក្នុងគម្រោងស្រាវជ្រាវនេះ គឺជាបុរស បើទោះបីជា ស្ត្រីក៏ជាតួអង្គសខាន់ក្នុងការថែរក្សាប្រពៃណី និងវប្បធម៌ក៏ដោយ។

៧១.៧% នៃចំនួនសិល្បករបានរៀបការរួច ហើយ ២២.៧% នៅលីវ (រូប ៣)។ សិល្បករមួយភាគតូច គឺជាអ្នកលែងលះគ្រួសារ ឬ ជាអ្នកមានដៃគូ។ ខណៈដែលការងារសិល្បៈវប្បធម៌ត្រូវបានគេជឿថា ជាការងារសម្រាប់មនុស្សមិនមានពិការភាព ប៉ុន្តែ៧.២% នៃចំនួនសិល្បករដែលបានចូលរួមក្នុងការស្ទង់មតិនេះ អះអាងថា ពួកគាត់គឺជាសិល្បករដែលមានពិការភាព ហើយភាគច្រើនគឺពិការភាពផ្នែករាងកាយ។

រូប ២ : ភេទនៃសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

រូប ៣ : ស្ថានភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

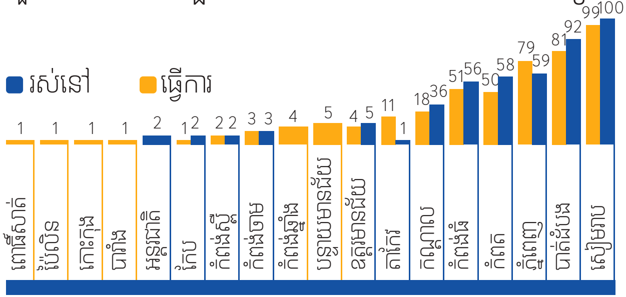

រូប ៤ : កន្លែងសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌រស់នៅនិងធ្វើការ

សិល្បករចំនួន ៥៩ នាក់ បានប្រាប់ពួកយើងថា ពួកគាត់រស់នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ប៉ុន្តែ សិល្បករប្រមាណ ៧៩ នាក់ ធ្វើការនៅភ្នំពេញ។ មានសិល្បករ ៩២ នាក់ ដែលរស់នៅបាត់ដំបង ប៉ុន្តែមានតែសិល្បករ ៨១ នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចំណោមពួកគាត់បាននិយាយថាពួកគាត់ធ្វើការនៅតាមខេត្ត។ ភ្នំពេញនិងសៀមរាប គឺជាកន្លែងធ្វើការដែលពេញនិយមសម្រាប់សិល្បករ ព្រោះវាជាតំបន់ទេសចរណ៍ និងសេដ្ឋកិច្ចផងដែរនៃប្រទេសកម្ពុជា។

ការអប់រំ និងជំនាញវប្បធម៌

ភាគច្រើន សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ មិនត្រូវការសញ្ញាបត្រកម្រិតសាកលវិទ្យាល័យ ដើម្បីអាចធ្វើការនៅក្នុងឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ក្រៅប្រព័ន្ធនោះទេ។ ពួកគាត់ហាត់រៀនជំនាញទាំងនេះ តាមរយៈការបង្ហាត់បង្រៀនក្រៅប្រព័ន្ធពី មួយជំនាន់ទៅ មួយជំនាន់។

រូប ៥ : របៀបនៃការរៀនជំនាញរបស់សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

កម្រិតការអប់រំរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ភាគច្រើន (៧៤.៤%) បានទទួល ឬបញ្ចប់ការអប់រំកម្រិតមូលដ្ឋាន (កម្រិតបឋមទៅកម្រិតអនុវិទ្យាល័យ) (រូប ៦)។ អ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មច្នៃប្រតិដ្ឋភាគច្រើន បានទទួលការអប់រំរហូតដល់កម្រិតបឋមសិក្សា (២៨%) ហើយ ២៥.៤% បានបញ្ចប់កម្រិតអនុវិទ្យាល័យ។ សិល្បករក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ និងច្នៃប្រតិដ្ឋចំនួន ២១.៧% បានទទួល ឬ បញ្ចប់ការអប់រំកម្រិតវិទ្យាល័យ ។ មានចំនួន ៥.៣% បានលើកឡើងថា ពួកគាត់ជាអនក្ខរជន (មិនអាចអាន មិនអាចសរសេរអក្សរ និងមិនចេះគិតលេខ) ហើយ ៥.១% បានទទួលការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ (ដូចជារៀនអាន និងសរសេរ)។

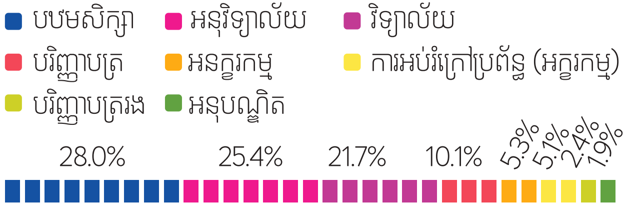

រូប ៦ : កម្រិតការអប់រំរបស់សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

ជំនាញចម្បង និងជំនាញបន្ទាប់បន្សំរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ចេះជំនាញច្រើន ប៉ុន្តែជំនាញសិល្បៈទស្សនីយភាព និងតន្ត្រីគឺជាជំនាញចម្បងនិងទីពីររបស់ពួកគាត់ ហើយពួកគាត់មានទំនោរចិត្តចង់រៀនជំនាញតាមការបង្រៀនក្រៅប្រព័ន្ធតែតម្លៃសិក្សាមិនថ្លៃពេក។

សិល្បករវប្បធម៌ក្រៅប្រព័ន្ធមានពហុជំនាញ។សិល្បករច្រើនជាងពាក់កណ្តាលបានចាត់ទុកជំនាញចម្បងរបស់ពួកគាត់ចូលក្នុងប្រភេទតន្ត្រី (៥១%) ដោយសារពួកគាត់ គឺជាអ្នកចម្រៀងសម័យ និងប្រពៃណី និងជាតន្ត្រីករ (រូប ៧) ។ ប្រភេទតន្ត្រី ក៏ត្រូវបានចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ថាជាជំនាញបន្ទាប់បន្សំរបស់សិល្បករជាពិសេសអ្នកដែលនៅក្នុងប្រភេទសិល្បទស្សនីយភាព សិប្បកម្ម និងសិល្បៈធ្វើម្ហូប ។ល។ ជំនាញដែលពេញនិយមបំផុតទីពីរ គឺសិល្បៈទស្សនីយភាព ដោយសិល្បកររហូតដល់ទៅ២៣.៩១%បានចាត់ទុកខ្លួនឯងស្ថិតក្នុងប្រភេទមួយនេះ និងមានសិល្បករប្រហែល ១១.៣%បានចាត់ទុកសិល្បៈទស្សនីយភាពថាជាជំនាញបន្ទាប់បន្សំរបស់ពួកគាត់។ សិល្បៈធ្វើម្ហូប និងសិប្បកម្ម (ចំពោះអ្នកធ្វើការផ្នែកឈើ ដែក ថ្ម ចុងភៅ អលង្ការ តម្បាញ កុលាលភាជន៍ ការដាប់ស្បែក ការចម្អិន និងសកម្មភាពសិល្បៈធ្វើម្ហូបផ្សេងៗ)ត្រូវបានចាត់ថាជាកន្លែងទីបីមានចំនួន ១៥.៩% ហើយសិល្បករចំនួន ៤.៣% បានចាត់ទុកជំនាញនេះ ថាជាជំនាញចម្បង និងបន្ទាប់បន្សំរបស់ពួកគាត់រៀងៗខ្លួន។

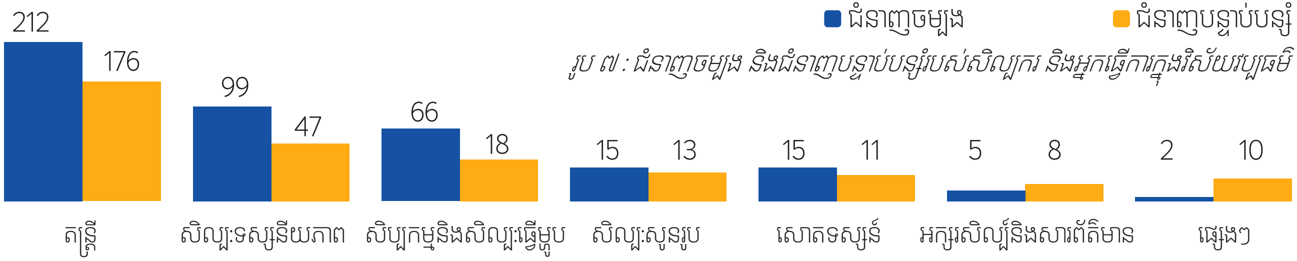

រូប ៧ : ជំនាញចម្បង និងជំនាញបន្ទាប់បន្សំរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

សមាជិកភាព និងសម្ព័ន្ធភាព

«ពួកយើងមិនដឹងអំពីអង្គការសមាជិកភាពណាមួយ (ទោះជារដ្ឋាភិបាលក្តី និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្តី) ដែលពួកយើងគួរចូលរួមជាមួយ ដើម្បីឱ្យគេជាតំណាងពួកយើង និងអត្ថប្រយោជន៍របស់ពួកយើង។ គេតែងទាក់ទងពួកយើងតែតាមរយៈប្រធានក្រុមនៅក្នុងភូមិយើងប៉ុណ្ណោះ។»

រូប ៨: ស្ថានភាពសមាជិកភាពរបស់សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

នៅពេលសួរពីមូលហេតុដែលពួកគាត់មិនចូលជាសមាជិក ឬសម្ព័ន្ធជាមួយអង្គការណាមួយនោះ មានចម្លើយជាច្រើនដែលយើងបានទទួល ប៉ុន្តែចម្លើយភាគច្រើនបង្ហាញថាពួកគាត់មិនបានដឹងអំពីអង្គការសមាជិកភាពណាមួយឡើយ។នៅក្នុងចំណោមពួកគាត់អ្នកដែលមានសមាជិកភាព (អ្នកឆ្លើយ ២៩ នាក់) មាន ៤៥% ដែលធ្វើការនៅក្នុងប្រភេទតន្ត្រី សោតទស្សន៍ (២១%) អក្សរសិល្ប៍ និងសារព័ត៌មាន (១៤%)។

ការងារ និងលក្ខខណ្ឌការងារ

ភាគច្រើន សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ជាបុគ្គលស្វ័យនិយោជន៍ និងធ្វើការខាងផ្នែកតន្ត្រី និងសិល្បៈទស្សនីយភាព ។

រូប ១០ : លក្ខខណ្ឌការងារ និងការធ្វើការរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

- បុគ្គលស្វ័យនិយោជន៍ (ធ្វើការឯករាជ្យ) 86%
- សហគ្រិន ឬអាជីវកម្មបែបគ្រួសារ 4%
- មានប្រាក់ខែ តែគ្មានកិច្ចសន្យា 3%
- ធ្វើការឯករាជ្យ ប៉ុន្តែចំណុះក្រសួងវប្បធម៌ 3%
- អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត 2%
- កុងត្រាមានពេលកំណត់ 1%
- ការងារក្រៅម៉ោង 1%

ភាគច្រើន សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ជាបុគ្គលស្វ័យនិយោជន៍ (៨៦%) ដោយពួកគាត់បានបញ្ជាក់ឱ្យដឹងថា ពួកគាត់គឺជាអ្នកធ្វើការឯករាជ្យ និងជាអ្នកសម្ដែង អ្នកចម្រៀង អ្នកផ្ដល់សេវាកម្ម និងផលិតករ ឬអ្នកបង្កើតឯករាជ្យ ហើយចំនួន ៤% នៃពួកគាត់បានចាត់ទុកខ្លួនថាជាសហគ្រិន ដែលរួមមានអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួន ឬអាជីវកម្មលក្ខណៈគ្រួសារ (រូប ១០) ។

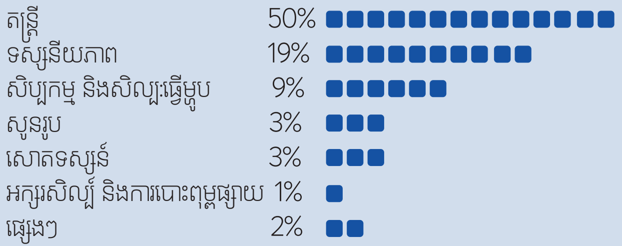

រូប ១១ : សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការផ្នែកសិល្បៈជាមួយស្ថានភាពការងារស្វ័យនិយោជន៍

ក្នុងចំណោម ៨៦% (៣៥៦ រូប) នៃសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ដែលជាបុគ្គលស្វ័យនិយោជន៍ មាន ៥០% ត្រូវបានចាត់នៅក្នុងប្រភេទតន្ត្រី និង ១៩% នៅក្នុងប្រភេទសិល្បៈទស្សនីយភាព។ ប្រភេទសិល្បៈធ្វើម្ហូប និងសិប្បកម្ម (៩%) ត្រូវបានចាត់នៅក្នុងប្រភេទបុគ្គលស្វ័យនិយោជន៍ដែលពេញនិយមបំផុតទីបី ហើយសិល្បៈសូនរូប និងសោតទស្សន៍ស្ថិតនៅកន្លែងទីបួន (រូប ១១) ។

ភាពមានការងារធ្វើ ក្នុងអំឡុងពេល ៦ ខែចុងក្រោយ គិតតាមភេទ

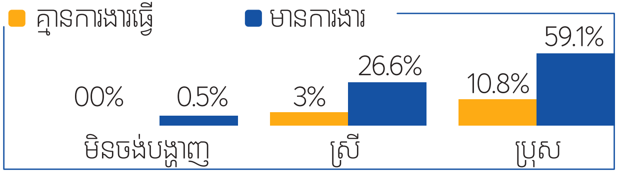

រូប ១៣ : ភាពមានការងារធ្វើ ក្នុងអំឡុងពេល ៦ ខែចុងក្រោយ គិតតាមភេទ

ជាមធ្យមអ្នកដែលមានការងារធ្វើក្នុងអំឡុង៦ខែចុងក្រោយនៃឆ្នាំ ២០២២ នេះ ធ្វើការប្រហែលជាចំនួន ១៤.៥ ថ្ងៃក្នុងមួយខែ ។អ្នកខ្លះទៀតធ្វើការរហូតដល់ ៣០ ថ្ងៃក្នុងមួយខែ ហើយអ្នកខ្លះទៀតធ្វើការប្រហែលតែ ១ ថ្ងៃ ក្នុង ១ ខែ ។

ក្នុងចំណោមសិល្បករចំនួន ៧០% ដែលមានការងារធ្វើ មាន ៥៩.១០% ជាបុរស និងប្រហែលជា ១០% ជាស្ត្រី ។ នេះបង្ហាញឱ្យឃើញថា អត្រាគ្មានការងារធ្វើ (និកម្មភាព) ក្នុងអំឡុងពេលប្រាំមួយខែចុងក្រោយនៃឆ្នាំ ២០២២ មានកម្រិតខ្ពស់ (ជិត ៣០%) ដោយភាគច្រើនជាបុរស ព្រោះថាចំនួនសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការផ្នែកសិល្បៈភាគច្រើនជាបុរស (រូប ១៣) ដូច្នេះហើយ ពួកគាត់ប្រាកដជាចៀសមិនផុតពីការប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងអំឡុងពេល ៦ ខែចុងក្រោយនោះឡើយ ។

លក្ខខណ្ឌការងារ និងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា

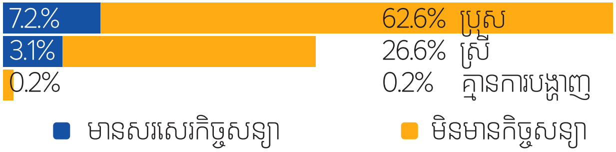

រូប ១៤ : លក្ខខណ្ឌការងារ និងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា

មានរហូតដល់ ៩០% នៃចំនួនសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌បានធ្វើការងារឱ្យអតិថិជនដោយពុំមានកិច្ចព្រមព្រៀង ឬកិច្ចសន្យាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។

អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗដែលសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ទទួលបាន

ភាគច្រើនសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌មិនដែលបានទទួលអត្ថប្រយោជន៍ណាមួយដូចជាការធានារ៉ាប់រង និងការគាំពារសង្គមឡើយ ក្រៅតែពីប្រាក់ឈ្នួលសេវាដែលបានមកពីអតិថិជន ឬនិយោជិតរបស់ពួកគាត់។ សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌មួយចំនួនមានជីវភាពក្រីក្រ ។

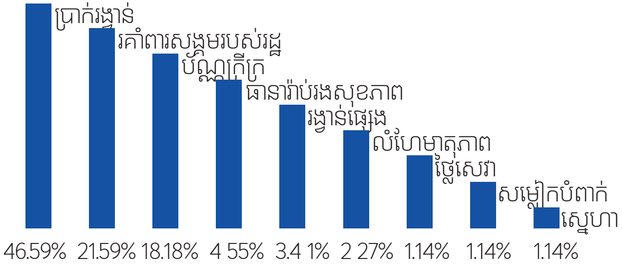

រូប ១៥ : អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗដែលសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ទទួលបាន

ជីវភាពរស់នៅ

សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ទាំងអស់ទំនងជាទទួលបានការងារតាមរយៈបណ្តាញ និងមិត្តភាព។ បណ្តាញដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ពួកគាត់ ។

សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ត្រូវបានជួលឱ្យធ្វើការ និងសម្តែង ឬលក់ផលិផលវប្បធម៌ តាមរយៈបណ្តាញ និងមិត្តភក្តិ (៧៦.៤០%) ។ សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ចំនួន ១៥% បាននិយាយថា ពួកគាត់ត្រូវបានគេហៅឱ្យសម្តែង និងផលិតស្នាដៃសិល្បៈដោយនរណាម្នាក់ ឬអង្គការបានទាក់ទងពួកគាត់ផ្ទាល់ ។

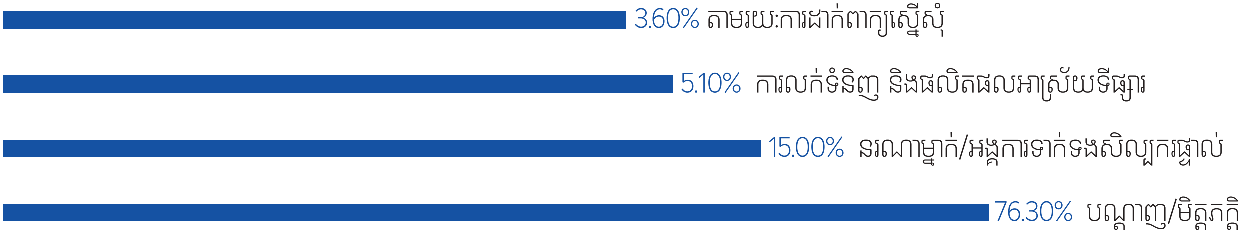

រូប ១៧ : របៀបដែលសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ទទួលបានការងារធ្វើ

ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌មិនមែនជាប្រភពចំណូលតែមួយមុខសម្រាប់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគាត់នោះទេ។ ដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅ សិល្បករ នឹងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ធ្វើការនៅក្នុងវិស័យផ្សេងៗទៀត ជាពិសេសគឺប្រកបរបរកសិកម្ម ។

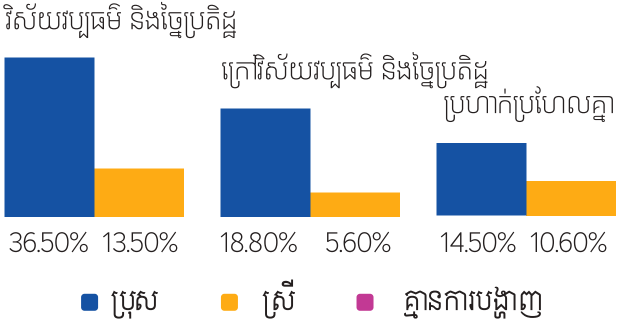

រូប ១៨ : ប្រភពចំណូលចម្បងរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ចំនួន ៥០% បាននិយាយថា ប្រាក់ចំណូលចម្បងរបស់ពួកគាត់បានមកពីវិស័យវប្បធម៌ ខណៈដែល ២៤.៤០% បាននិយាយថា ចំណូលរបស់ពួកគាត់ បានមកពីវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ និងក្រៅវប្បធម៌ មានចំនួនដូចគ្នា ។ លទ្ធផលនេះបង្ហាញថា យ៉ាងហោចណាស់ សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ចំនួន ២៥.១០% មិនបានពឹងផ្អែកតែទៅលើការងារវប្បធម៌សម្រាប់ទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅទាំងស្រុងនោះទេ ។

ប្រាក់ឈ្នួលសេវាដែលរកបានក្នុងមួយថ្ងៃ គិតតាមភេទ

សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ជាស្ត្រីទំនងជាគិតប្រាក់ឈ្នួលសេវាក្នុងមួយថ្ងៃថ្លៃជាងបុរស ប៉ុន្តែចំណូលរបស់ពួកគាត់មានទៅតាមរដូវកាល ហើយស្ត្រីទំនងជាឆាប់បោះបង់អាជីពរបស់ខ្លួនលឿនជាងបុរស ។ អ្នកខ្លះបាននិយាយថា៖ «ប្រាក់ឈ្នួលនៃសេវាការងារមិនគ្រប់នឹងការចំណាយក្នុងធ្វើការងារនោះផង»។

រូប ១៩ : ប្រាក់ឈ្នួលសេវាដែលរកបានក្នុងមួយថ្ងៃ គិតតាមភេទ

ចរន្តនៃប្រាក់ចំណូលប៉ាន់ស្មានប្រចាំឆ្នាំ របស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ពីឆ្នាំ ២០១៩ ដល់ ២០២២

ចរន្តនៃប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំដែលរកបានដោយសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ម្នាក់ៗ មានការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ ហើយលទ្ធភាពនៃការរើបឡើងវិញមានល្បឿនយឺតដោយសារមូលហេតុច្រើនយ៉ាង។ ដោយពុំគិតពីការប្រែប្រួលនៃប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគាត់ក៏ដោយ ចំណូលប្រចាំឆ្នាំរបស់សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យសិល្បៈបង្ហាញឱ្យឃើញថា ពួកគាត់ចូលរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ។

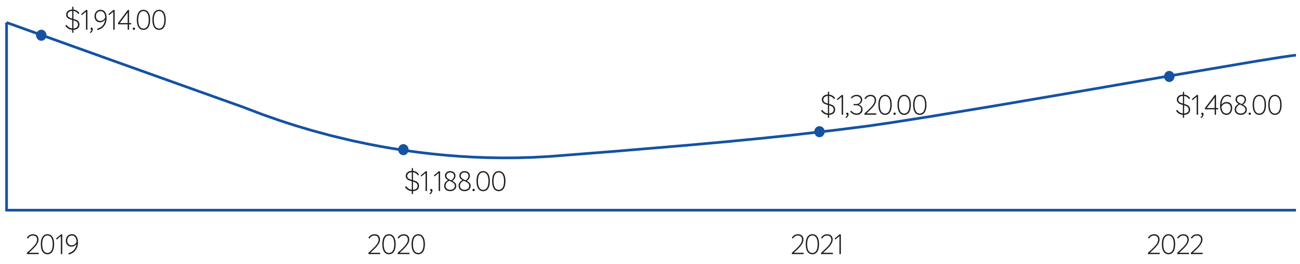

រូប ២០ : ចរន្តនៃប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំដែលបានប៉ាន់ស្មានរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ពីឆ្នាំ ២០១៩ ដល់ ២០២២

ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ចំណូលដែលរកបានដោយសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌មានកម្រិតលើផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP) របស់កម្ពុជា ក្នុងម្នាក់ ($១,៦៧១) នៅក្នុងឆ្នាំដដែល ។ ប្រាក់រកបានគិតជាមធ្យមក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ពិតជាទាបជាង GDP ជាមធ្យម ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ($១,៥៧៧) ។ ខណ: GDP របស់កម្ពុជាជាមធ្យម កើនឡើងដល់ $១,៦២៥ ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ចំណូលរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌នៅតែទាប ។ ការកើនឡើងដ៏ឃើតនេះ អាចមកពីការកើនឡើងឃើតនៃចំនួនអ្នកទេសចរក្នុងស្រុកនិងអន្តរជាតិ និងការរើបឡើងយ៉ាងឃើតនៃសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក ។

ចរន្តនៃចំណូលប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យម ដែលរកបានដោយសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌

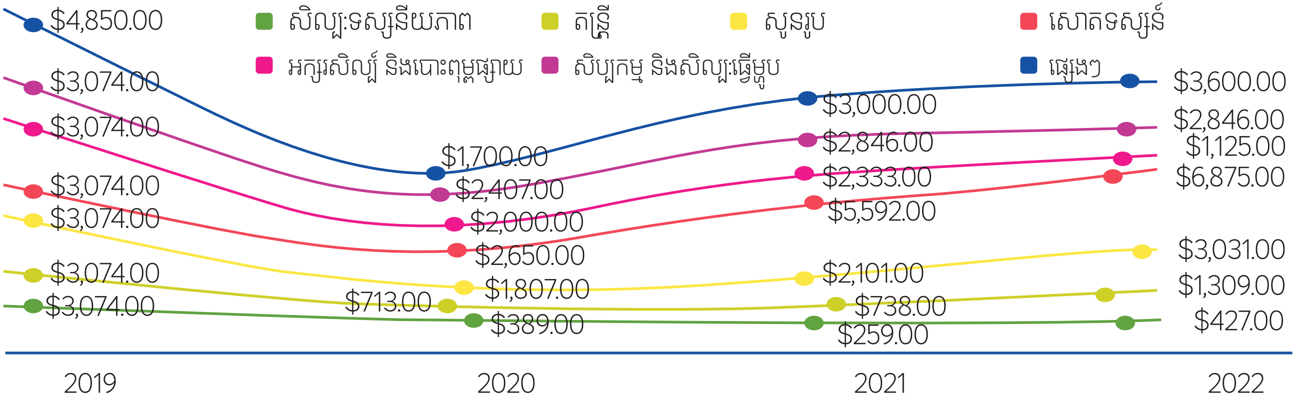

រូប ២១ : ចរន្តនៃប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមនៃសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

ផ្នែកសិល្បៈទស្សនីយភាពរកបានតិចជាងគេបំផុត ($១,១២៥ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩, $២៥៩ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០) ធៀបនឹងផ្នែកតន្ត្រី (រកបាន $ ១,៦៧៦ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩, $៧១៣ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០) ជាអ្នករកចំណូលបានតិចជាងគេបំផុតទីពីរ និងផ្នែកសិល្បៈសូនរូប ដែលជាអ្នករកចំណូលតិចជាងគេបំផុតទីបី(រូប២១)។សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងប្រភេទផ្សេងៗនៃវិស័យវប្បធម៌(ការលក់ទំនិញនិងការផលិតភាពយន្ត) ព្រមទាំង សិប្បកម្ម និងសិល្បៈធ្វើម្ហូប បានចាត់នៅក្នុងប្រភេទអ្នករកចំណូលបានច្រើនជាងគេបំផុត ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ ។

ចំណូលដែលរកបានដោយសិល្បករក្នុង លក្ខខណ្ឌការងារគ្រប់ប្រភេទក្នុងវិស័យវប្បធម៌

សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការផ្នែកតន្ត្រី និងផ្នែកសិល្បៈទស្សនីយភាព រកបានចំណូលប្រចាំឆ្នាំតិចជាងគេបំផុត បើធៀបនឹងផ្នែកដទៃទៀត ។ ចំណូលប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមរបស់ពួកគាត់ ពិតជាទាបជាងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់មនុស្សម្នាក់ ។

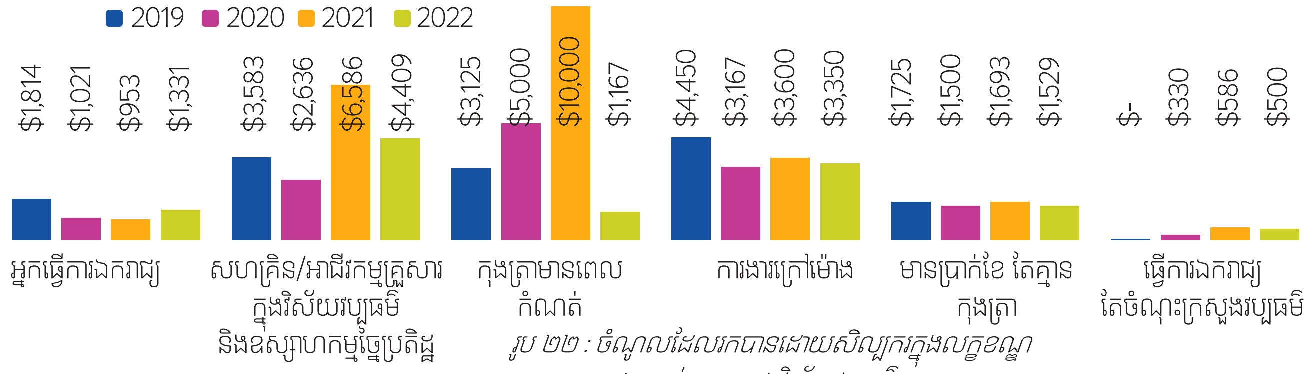

រូប ២២ : ចំណូលដែលរកបានដោយសិល្បករក្នុងលក្ខខណ្ឌការងារគ្រប់ប្រភេទក្នុងវិស័យវប្បធម៌

អ្នកដែលធ្វើការងារឯករាជ្យ និងចំណុះឱ្យក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ រកបានចំណូលតិចជាងគេបំផុត ($៣៣០-$៥៨៦) ខណៈសិល្បករស្វ័យនិយោជន៍ រកបានចំណូលតិចជាងគេបំផុតទីពីរ គឺរវាង $៩៥៣ ទៅ $១,៨១៤ ក្នុងមួយឆ្នាំ ។ អ្នកដែលស្ថិតក្នុងប្រភេទអាជីវកម្មលក្ខណៈគ្រួសារ ឬ សហគ្រិន ទំនងជារកបានច្រើនជាង រហូតដល់ $៦,៥៨៦ក្នុងមួយឆ្នាំ។សិល្បករដែលមានចុះកិច្ចសន្យាការងាររយៈពេលយូរអាចរកចំណូលបានរហូតដល់$១០,០០០ ក្នុងមួយឆ្នាំ (រូប ២២) ។

ស្ថានភាពជាប់បំណុលរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

ស្ទើរតែ ៥០% នៃចំនួនសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ជាប់បំណុល ។ យ៉ាងហោចណាស់ក៏មាន ៨០% នៃចំនួនសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ មិនមានប្រាក់សន្សំ មិនថាតែជាសាច់ប្រាក់សុទ្ធ ឬជាគណនីធនាគារ ។

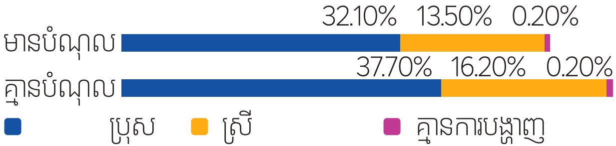

រូប ២៣ : ស្ថានភាពជាប់បំណុលរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌

ដោយមិនគិតពីសកម្មភាពរកចំណូល និងលក្ខខណ្ឌការងាររបស់ពួកគាត់ ៤៥.៨%នៃចំនួនសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ (ភាគច្រើនជាបុរស) ជាប់បំណុល ដោយសារពួកគាត់បានខ្ចីប្រាក់ពីប្រភពផ្សេងៗ ដូចជាអ្នករកស៊ីចងការប្រាក់ សាច់ញាតិ ស្ថាប័នមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារ (រូប ២៣) ។

ផលប៉ះពាល់ពីជំងឺរាតត្បាត

យ៉ាងហោចណាស់ក៏មានសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការនៅក្នុងវិស័យវប្បធម៌ចំនួន ៨០% ដែរ ដែលបានរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរពីជំងឺរាតត្បាត។អ្នកដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរគឺអ្នកនៅផ្នែកតន្ត្រី និងសិល្បៈទស្សនីយភាព ដូច្នេះ ពួកគាត់បានក្លាយជាជនងាយរងគ្រោះបំផុតនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ក្រៅប្រព័ន្ធ ។

អ្នកដែលរកប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំបានតិចជាងគេជាពិសេសអ្នកនៅខាងផ្នែកសិល្បៈទស្សនីយភាព និងតន្ត្រី ទំនងជារងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចដែលបណ្ដាលមកពីជំងឺរាតត្បាត ។សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ងាយនឹងរងគ្រោះខ្លាំងពីការប្រែប្រួលអវិជ្ជមានខ្លាំងនៃសេដ្ឋកិច្ច ។

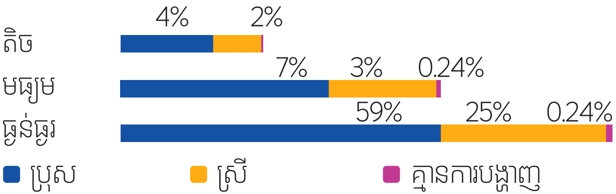

រូប ២៥ : កម្រិតផល ប៉ះពាល់ដែលជះឥទ្ធិពល ដល់ជីវភាពរស់នៅ និងការប្រកបការងារ

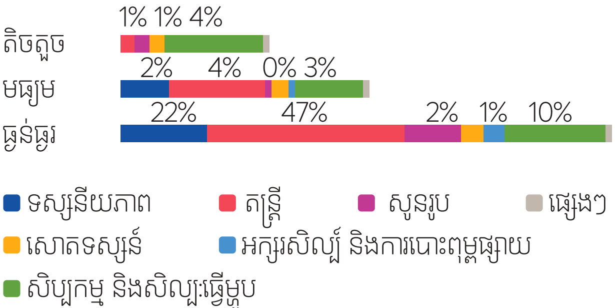

រូប ២៦ : ការជះផលអវិជ្ជមានជាច្រើនពីជំងឺរាតត្បាត តាមទម្រង់នីមួយៗនៃវិស័យវប្បធម៌

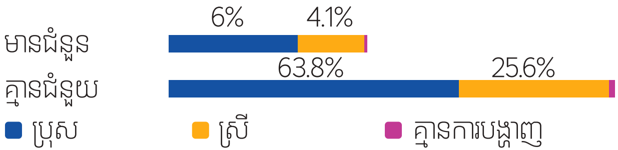

រូប ២៧ : ជំនួយគាំទ្រពីភាគីផ្សេងៗក្នុងអំឡុងពេលបិទខ្ទប់

សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ជាច្រើនរូបបាននិយាយថាពួកគាត់មិនបានទទួលជំនួយគាំទ្រណាមួយសម្រាប់ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគាត់ឡើយ (៨៨.៨០%) ជាពិសេសអំឡុងពេលបិទខ្ទប់ (រូប ២៧) ។ ប្រហែល១០%បាននិយាយថាពួកគាត់បានទទួលជំនួយគាំទ្រអំឡុងពេលបិទខ្ទប់ពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ និង កម្មវិធីរដ្ឋាភិបាល រួមមានប្រាក់ឧបត្ថម្ភសម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រ។

ភាពប្រឈម និងការរំពឹងទុក

យ៉ាងហោចណាស់ សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ចំនួន ២២% ទំនងជា ផ្លាស់ប្តូរអាជីពរបស់ពួកគាត់ទៅធ្វើការក្នុងវិស័យផ្សេងដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវភាពឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ ។

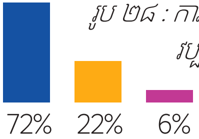

រូប ២៨ : ការយល់ដឹងរបស់សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ជុំវិញថាតើពួកគាត់គួរផ្លាស់ប្តូរអាជីពឬក៏អត់

ស្ទើរតែពាក់កណ្តាលនៃសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ដែលឆ្លើយតបនឹងគម្រោងស្រាវជ្រាវបង្ហាញថាចង់រៀនជំនាញសារព័ត៌មានឌីជីថលនិងជំនាញបច្ចេកវិជ្ជាសម្រាប់កសាងបណ្តាញនិងពង្រឹងអាជីពក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ ។

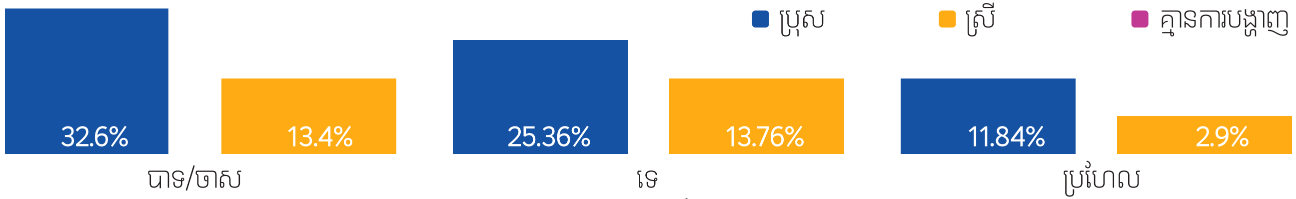

រូប ២៩ : បំណងរបស់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ដែលចង់រៀនជំនាញបច្ចេកវិជ្ជាឌីជីថលដើម្បីពង្រឹងអាជីព

អ្នកដែលមានបំណងចង់រៀនជំនាញបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលទំនងជាសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ស្ថិតក្រោមអាយុ ៤០ឆ្នាំ។ខណៈដែល ៣៩.១២%នៃពួកគាត់បាននិយាយថា ពួកគាត់មិនចង់រៀនជំនាញបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល មានសិល្បករចំនួន ១៤.៧៤% បាននិយាយថា ពួកគាត់មិនច្បាស់ថា តើការរៀនជំនាញបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលឌីជីថលនឹងជួយដល់អាជីពរបស់ពួកគាត់នៅពេលអនាគតយ៉ាងដូចម្ដេចឡើយ ។

«ការធ្វើការនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម មានន័យប្រហាក់ប្រហែលនឹងការអភិរក្ស "តម្លៃប្រពៃណីវប្បធម៌" ដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបាន ប៉ុន្តែការតាំងចិត្តបែបនោះមិនទទួលបានការផ្ដល់តម្លៃ ឬការទទួលស្គាល់ តាមរយៈការផ្ដល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ ឬជំនួយផ្សេងៗ និងការលើកទឹកចិត្តឡើយ។»

«សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ បាននិយាយថា ពួកគាត់ចង់ចាកចេញពីវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ ពីព្រោះ "គ្មានរង្វាន់លើកទឹកចិត្ត ដូចជាការជួយជាប្រាក់ និងសម្ភារ ដល់ពួកគាត់ ដើម្បីបន្តការងារនៅក្នុងវិស័យនេះទេ។»

សេក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

តាមរយៈទិន្នន័យដែលបានរកឃើញគម្រោងស្រាវជ្រាវនេះសូមបង្ហាញ និងផ្តល់អនុសាសន៍ទៅដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធនូវចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ការស្ទង់មតិបានរកឃើញថា សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌បានរួមចំណែកក្នុងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា តាមរយៈលទ្ធភាពនៃការរកចំណូល របស់មនុស្សម្នាក់ៗ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ទាំងនេះ មិនទទួលបានជំនួយគាំទ្រពីគម្រោងគាំពារសង្គម ដូចជា ប័ណ្ណសមធម៌ និងប័ណ្ណក្រីក្រនោះទេ ទោះបីជាពួកគាត់បានខិតខំប្រឹងប្រែងថែរក្សា និងអភិរក្សប្រពៃណី និងវប្បធម៌ដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបាននេះក៏ដោយ។គួរតែមានគម្រោងគាំពារសង្គម និងធានារ៉ាប់រងសម្រាប់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ជាពិសេសអ្នកដែលធ្វើការខាងផ្នែកតន្ត្រីនិងសិល្បៈទស្សនីភាពដែលតែងតែធ្វើដំណើរទៅសម្តែងនៅតាមកន្លែងផ្សេងៗឆ្ងាយពីសហគមន៍របស់ខ្លួន ។

- ការថែរក្សាវប្បធម៌ដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបានរបស់កម្ពុជា ទាមទារឱ្យមានរង្វាន់លើកទឹកចិត្តជាហិរញ្ញវត្ថុនិងសម្ភារ ដើម្បីជួយដល់សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ក្នុងការអភិរក្សវប្បធម៌និងបង្រៀនបន្តនូវបទពិសោធន៍និងជំនាញពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ ទៅឱ្យក្មេងជំនាន់ក្រោយក្នុងសហគមន៍ ស្រុក និងខេត្តរបស់ពួកគេ ។ អ្នកពាក់ព័ន្ធដែលជាស្ថាប័នរដ្ឋក្តី និងមិនមែនរដ្ឋក្តី គួរផ្តល់រង្វាន់លើកទឹកចិត្ត ដូចជាកម្មវិធីផ្តល់មូលនិធិ និងបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីជួយគាំទ្រក្រុមសិល្បករអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌និងអ្នកដែលចង់ចាប់យកអាជីពក្នុងឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ ។

- សិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ខ្វះមធ្យោបាយទទួលបានព័ត៌មាន និងឱកាសផ្សេងៗ ព្រោះពួកគាត់រស់ និងធ្វើការនៅទីកន្លែងផ្សេងៗគ្នាដោយសារពុំមានអ្នកតំណាងសមរម្យ។ដោយការទាក់ទងជាមួយសិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈប្រធានក្រុមក្នុងភូមិ ឃុំ និងស្រុកនីមួយៗ ហើយប្រធានក្រុមខ្លួនឯងពុំមានទំនាក់ទំនងទូលំទូលាយជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋ និងមិនមែនរដ្ឋ ដើម្បីជួយគាំទ្រសកម្មភាពរបស់ពួកគាត់ ។
- មានតម្រូវការដើម្បីបង្កើតវេទិកាដែលឱ្យសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការវិស័យវប្បធម៌ទាំងអស់អាចធ្វើទំនាក់ទំនងចែករំលែកព័ត៌មាននិងធនធាន ព្រមទាំងស្វែងរកឱកាសផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនឹងសកម្មភាពឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ និងច្នៃប្រតិដ្ឋ។ គួរតែមានការចែករំលែកព័ត៌មានជាប្រចាំនៅលើវេទិកាមួយដែលសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌មកពីគ្រប់ជំនាញ និងតំបន់អាចទទួលបាន ។ វេទិកានឹងអនុញ្ញាតឱ្យសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌បញ្ចេញគំនិតយោបល់របស់ពួកគាត់ និងចែករំលែកព័ត៌មានដែលសំខាន់សម្រាប់អាជីពការងារ និងជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគាត់ ។
- ចំពោះអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ជាពិសេស ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ និងមន្ទីរវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ គួរមានតម្រូវការជាចាំបាច់ក្នុងការផ្តល់អំណាច និងតម្លៃដល់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ និងច្នៃប្រតិដ្ឋ ដើម្បីជួយទ្រទ្រង់ និងរក្សាតួនាទីរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចច្នៃប្រតិដ្ឋ និងវប្បធម៌ក្រៅប្រព័ន្ធ ។ការងារនេះអាចធ្វើទៅបានតាមរយៈការជួយគាំទ្រស្មារតី និងការលើកទឹកចិត្តពីក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ និងពីសហគមន៍ ។
- បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលមានឥទ្ធិពលលើគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃសេដ្ឋកិច្ចនិងវប្បធម៌របស់កម្ពុជា។សិល្បករនិងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ អាចប្រើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានសង្គម ប៉ុន្តែសមត្ថភាពសិល្បករ និងអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យវប្បធម៌ភាគច្រើននៅមានកម្រិតក្នុងការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់អាជីពរបស់ពួកគាត់។យ៉ាងហោចណាស់សិល្បករចំនួន ៤៥% ចាប់អារម្មណ៍រៀនសារព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ដើម្បីអភិវឌ្ឍអាជីពរបស់ពួកគាត់ ។

សមាគមស៊ីកាដា

cicada ASSOCIATION

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមចូលទៅកាន់៖

www.cicadakh.org